

O carte de memorii, de impresii de călătorie, de discursuri imaginare, de comentarii despre unele din marile realizări artistice care aparțin umanității mai întâi și mai apoi autorilor lor. La toate acestea se pot adăuga episoade din viața de familie, din perioada tinereții, evocarea anilor unici ai studenției. Orice veți parcurge cu mai mult interes de cititor sau, mai exact, cu interes pentru Paler, vă va produce aceleași emoții pe care autorul reușește să le transmită admiratorilor săi. Emoția cărților lui Paler, deci și aceasta, apare pentru că, indiferent ce subiect ar aborda, scriitorul ne face mărturisiri, ne consideră demni de încrederea sa și ne spune, de multe ori printre rânduri, ce are pe suflet.

Turistul Paler vede și altceva în afară de clădiri, statui, sau istoria observabilă prin monumentele pe care le admiră toată lumea.

La Bruxelles,

“Acolo erau multe cafenele. In mijloc, bineînțeles, o cafenea care se chema “Wellington”. Și alta “Bonaparte”. Față în față. Fiecare vrea să ia clienții celeilalte. Lupta continuă, deci.”

Sau, observă că Primăria are aripa sa dreaptă vizibil mai scurtă decât aripa stângă. Legenda spune că arhitectul s-a aruncat din turn pentru a-și ispăși vina.

„Pe atunci încă mai erau naivi care credeau că nu e bine să se prezinte nepedepsiți în fata Judecății de Apoi.”

De strămoșii noștri autorul e mândru, dar ne spune asta atât de frumos...

„...dicii de pe columnă n-au uitat munții din care au venit. În fiecare amurg, umbra lui Zamolxis trece peste columnă ca o insomnie a memoriei.”

Istoria ne dă lecții pe care e imposibil să le uităm.

Faraonii și-au construit piramidele cu sclavi.. Ghizii de pe Acropole spun turiștilor cât cântărește fiecare coloană, și tot felul de amănunte tehnice.

„...dar câți știi că pe Acropole au lucrat marmura numai cetățeni liberi, că Pericle n-a îngăduit să lucreze acolo niciun rob? Dacă li s-ar spune asta, și-ar aminti mai mulți că omul nu poate cuceri perfecțiunea în genunchi.”

Hanibal n-a intrat să cucerească Roma, deși a fost la porțile ei. Paler are o explicație pentru acest lucru.

„O Romă cucerită atât de ușor i-ar fi umbrit gloria de învingător de la Trasimene și Cannae, în timp ce o Romă iertată avea să însemne pentru vanitatea romanilor un coșmar greu de uitat.[...] Hanibal a înțeles atunci că a învinge și a cuceri sunt două lucruri diferite.”

Atât timp cât frontul primului război mondial era departe de România, orice soldat care avea altă uniformă era inamic. Când regimentul tatălui lui Paler s-a apropiat de Dunăre, prin Bulgaria, toți soldații au hotărât să tragă toate gloanțele în sus. Lecția de istorie :

„Țara începe acolo unde până și necunoscuții încetează să fie străini.”

Paler , în alte capitole, se ocupă de rolul școlii în vremea lui, care se poate confunda destul de ușor cu rolul actual al școlii românești.

„Mi se părea, în acele zile, că școala își înțelegea rău rolul: în loc să ne învețe cum să gândim,

ține să ne învețe ce trebuie să gândim. Se făcea apel la memoria noastră, nu la inteligența noastră."

Continuarea studiilor îl duc pe autor în căutarea inevitabilă a unei gazde în București, în mahala. Aici cunoaște fel de fel de oameni.

"Am învățat să deosebesc o femeie care stă în capot la poartă, iscodind strada, cu o curiozitate clevetitoare, de o femeie numai săracă, numai necultivată, cu mâinile arse de leșie, dar plină de bun-simț, de omenie și căldură."

□ *"Știu că mahalagismul ține nu de periferia orașului, ci de periferia moravurilor."*

Excepțională constatare, nu vi se pare?

"Per aspera ad astra" sau, "Pe căi aspre către stele", scria pe tabloul de absolvire a liceului "Radu Negru" din Făgăraș, promoția 1945.

"...trebuia să avem un țel înalt și [...] să nu ne speriem de greutate. Și poate că unii dintre colegii mei au respectat îndemnul din vorbele lui Seneca. N-am ajuns la „astre”, nici n-am înfruntat cărările abrupte. Numai rareori am îndrăznit s-o pornesc pieptiș."

Tot în această carte, Paler ne îndeamnă să fim noi înșine:

"Il înțeleg foarte bine pe Diogene. Ceea ce face el nu e, după părerea mea, un capriciu. El are nevoie și de butoiul său și de piața publică, deoarece are nevoie și de sine, și de lume. Și nu pe rând, ci în același timp. Diogene ne atrage atenția că adevărata cunoaștere de sine nu are loc în afara lumii, ci în mijlocul ei, nu e o renunțare la viață, ci o încordată căutare a izvoarelor ei."

În altă parte, Octavian Paler se autodeclară *"Un romantic al incertitudinilor"*.

Până și incertitudinile maestrului au frumusețea lor.

"Păstrez [...] o imagine a „Porților Paradisului” sculptate de Ghiberti pentru Baptisteriul din

CARTE: "Rugați-vă să nu vă crească aripi" de Octavian Paler

Scris de Horia Picu

Duminică, 09 Septembrie 2012 07:07 - Ultima actualizare Duminică, 09 Septembrie 2012 16:15

Florența. Porțile masive, de bronz, sunt, bineînțeles, închise. Trebuie să rămână așa. Dacă s-ar deschide, am vedea căscându-se un gol amețitor. Pe când zăvorâte, ele ne permit să visăm, să ne închipuim orice."

„Ce drum ciudat am parcurs! Am copilărit printre certitudini și am descoperit relativ târziu și cu destule dificultăți inoiala.[...] Am sentimentul ciudat că, mărturisindu-mă, sunt primul guraliv din neamul meu."

„Sofocle zicea că numai trăită în neștiință viața este plăcută. Dar dacă am apucat să știm câte ceva?"

„Există situații când îți vine să-ți bagi foarfeca în suflet întrucât ceea ce ai lucrat în tine n-a dat niciun rezultat bun."

Altădată, ne spune că:

„Nu există fericire de care să-ți amintești fără tristețe."

Este un om cu multe incertitudini și un permanent romantic. Ne reamintește că

„Un bărbat și o femeie care se iubesc corectează în parte ceea ce e rău alcătuit în creația lumii."

dar și ce înseamnă dragostea pentru câteva personalități de seamă:

Talleyrand:

„Am auzit într-o zi un bărbat zicând că trebuie să fii precaut cu femeile, deoarece o femeie vrea azi o floare, mâine o blană și poimâine o mașină. Și ca să prevină cererea mașinii, unii nu mai dau nici floarea."

Napoleon:

„Dragostea este o prostie făcută în doi."

Pitigrilli:

„In amor, ca și în testamente, ultimul este singurul valid și anulează pe cele precedente"

CARTE: "Rugați-vă să nu vă crească aripi" de Octavian Paler

Scris de Horia Picu

Duminică, 09 Septembrie 2012 07:07 - Ultima actualizare Duminică, 09 Septembrie 2012 16:15

O femeie:

„Dragostea este un nu știu ce, care vine de nu știu unde și care se sfârșește nu știu cum”.

Marea Neagră, cu toată frumusețea ei care e dincolo de nisipul ud și de muzica devenită în multe momente ale zilei deranjantă, are un loc special în amintirile autorului.

„Odată, am ajuns [la țărmul mării] când abia mijeau de ziuă. Treptat, se conturau valurile, crestele lor de spumă, întinderea nesfârșită de apă încrețită de vânt. Cerul nu exista. Diminețile la mare sunt dimineți fără cer. Zeii nu pot viețui acolo decât în apă. Dorm în adâncuri, trezindu-se, când și când, cu buzele pline de sare și cu părul încâlcit de alge.”

Nu mă pot abține să nu vă reamintesc un pasaj din altă operă de seamă a lui Paler, „Aventuri solitare”:

„...de câte ori mă trezesc dimineața și ies pe micul balcon al camerei să văd marea, încă adormită, simt un nod în gât la gândul că, într-o zi, nu voi mai admira începutul unei noi zile.”

Eu simt un nod în gât recitind aceste rânduri...

Paler spune că ar fi ales ca deviză pentru tabloul de absolvire a liceului fraza lui Stendhal: *„Dor este mult, speră puțin, nu cere nimic”.*

Cred că Paler și-a dorit multe de la viață, dar modestia l-a făcut să spere puțin. Sunt însă absolut sigur că ar putea cere să ne crească aripi, să fim mai aproape de el pentru puțin timp și să auzim ce ne mai spune...

NOTA: Acest volum poate fi cumpărat de la Librăria „Luceafărul” din Sighetu Marmăției.